

Wstęp do programowania

Programowanie dynamiczne

Paweł Daniluk

Wydział Fizyki

Jesień 2013

Dziel i zwyciężaj – przypomnienie

- 1 Podział problemu na 2 lub więcej części
- 2 Rozwiązanie każdej z części niezależnie
- 3 Scalenie rozwiązań części w rozwiązanie problemu pierwotnego

Każdy z podproblemów rozwiązywany jest tą samą metodą.

Naturalna implementacja przy pomocy rekurencji.

Hanoi

- 1 Podział: $\text{Hanoi}(n, f, t, h) \rightarrow \text{Hanoi}(n-1, f, h, t), \text{Hanoi}(n-1, h, t, f)$
- 2 Scalenie: $\text{Hanoi}(n-1, f, h, t), f \rightarrow t, \text{Hanoi}(n-1, h, t, f)$

Dziel i zwyciężaj – przypomnienie

Nie każdy podział jest dobry.

$$F_{n+1} = F_n + F_{n-1}$$

F_n zawiera F_{n-1} .

Programowanie dynamiczne

Rozwiązania podproblemów są zapamiętywane. Gwarantuje to, że nic nie jest liczone dwa razy.

Top-down

Strategia analogiczna do rekurencji z tym, że wyniki wywołań funkcji są zapamiętywane.

Przykład

```
d={0:0, 1:1}
```

```
def fib(n, d):  
    if n in d:  
        return d[n]  
    else:  
        res=fib(n-1,d)+fib(n-2,d)  
        d[n]=res  
        return res
```

```
fib(5, d)
```

Programowanie dynamiczne

Rozwiązania podproblemów są zapamiętywane. Gwarantuje to, że nic nie jest liczone dwa razy.

Bottom-up

Wiadomo, że trzeba rozważyć wszystkie podproblemy, więc zaczyna się od najmniejszego.

Przykład

```
f = [0, 1]
```

```
for i in range(2, 6):  
    f.append(f[i-1]+f[i-2])
```

Podciąg ściśle rosnący

Dany jest ciąg liczb całkowitych. Podać maksymalną długość ściśle rosnącego podciągu.

Przykład

5   2   8   6   3   6   9   7

Podciąg ściśle rosnący

Dany jest ciąg liczb całkowitych. Podać maksymalną długość ściśle rosnącego podciągu.

Przykład

5   2   8   6   3   6   9   7

s_i – i -ty element ciągu

$L(i)$ – długość maksymalnego rosnącego podciągu kończącego się s_i

$$L(0) = 1$$

$$L(1) = 1$$

$$L(2) = 2$$

...

Podciąg ściśle rosnący

Dany jest ciąg liczb całkowitych. Podać maksymalną długość ściśle rosnącego podciągu.

Przykład

5   2   8   6   3   6   9   7

s_i – i -ty element ciągu

$L(i)$ – długość maksymalnego rosnącego podciągu kończącego się s_i

$$L(0) = 1$$

$$L(1) = 1$$

$$L(2) = 2$$

...

$$L(k) = 1 + \max_{i < k, s_i < s_k} L(i)$$

Podciąg ściśle rosnący

Dany jest ciąg liczb całkowitych. Podać maksymalną długość ściśle rosnącego podciągu.

Przykład

5   2   8   6   3   6   9   7

Podciąg ściśle rosnący

Dany jest ciąg liczb całkowitych. Podać maksymalną długość ściśle rosnącego podciągu.

Przykład

5   2   8   6   3   6   9   7

s_i – i -ty element ciągu

$L(i)$ – długość maksymalnego rosnącego podciągu kończącego się s_i

$$L(0) = 1$$

$$L(1) = 1$$

$$L(2) = 2$$

...

Podciąg ściśle rosnący

Dany jest ciąg liczb całkowitych. Podać maksymalną długość ściśle rosnącego podciągu.

Przykład

5   2   8   6   3   6   9   7

s_i – i -ty element ciągu

$L(i)$ – długość maksymalnego rosnącego podciągu kończącego się s_i

$$L(0) = 1$$

$$L(1) = 1$$

$$L(2) = 2$$

...

$$L(k) = 1 + \max_{i < k, s_i < s_k} L(i)$$

Podciąg ściśle rosnący c.d.

Algorytm

- 1 Dla $k = 0, \dots, n - 1$:
  - 1 oblicz $L(k)$ (używając $L(i)$ dla $i < k$)
- 2 Oblicz $\max_k L(k)$

Problem plecakowy

Złodziej dysponuje workiem, który może pomieścić przedmioty o łącznej wadze w . W jaki sposób może zmaksymalizować wartość łupu, jeżeli ma do wyboru n rodzajów przedmiotów o wagach i wartościach zadanych ciągami w_i, v_i . Rozważ dwa przypadki:

- Apple store – liczba dostępnych przedmiotów każdego rodzaju jest nieograniczona
- Galeria sztuki – każdy przedmiot występuje w dokładnie jednym egzemplarzu

Przykład

i	w_i	v_i
1	6	\$30
2	3	\$14
3	4	\$16
4	2	\$9

Problem plecakowy

Przykład

i	w_i	v_i
1	6	\$30
2	3	\$14
3	4	\$16
4	2	\$9

Apple store

1, 4, 4 $\rightarrow$ \$48

Galeria

1, 3 $\rightarrow$ \$46

Problem plecakowy – z powtórzeniami (AS)

Jaka dekompozycja problemu?

- po rozmiarze plecaka
- po zbiorze przedmiotów

Problem plecakowy – z powtórzeniami (AS)

Jaka dekompozycja problemu?

- po rozmiarze plecaka
- po zbiorze przedmiotów

$K(w)$ – maksymalny łup osiągalny przy pomocy plecaka o pojemności w

Problem plecakowy – z powtórzeniami (AS)

Jaka dekompozycja problemu?

- po rozmiarze plecaka
- po zbiorze przedmiotów

$K(w)$ – maksymalny łup osiągalny przy pomocy plecaka o pojemności w

$$K(w) = \max_{i:w_i \leq w} K(w - w_i) + v_i$$

Problem plecakowy – z powtórzeniami (AS)

Jaka dekompozycja problemu?

- po rozmiarze plecaka
- po zbiorze przedmiotów

$K(w)$ – maksymalny łup osiągalny przy pomocy plecaka o pojemności w

$$K(w) = \max_{i:w_i \leq w} K(w - w_i) + v_i$$

Algorytm wypełnia jednowymiarową tablicę.

Problem plecakowy – bez powtórzeń (galeria)

Jaka dekompozycja problemu?

- po rozmiarze plecaka
- po zbiorze przedmiotów

Problem plecakowy – bez powtórzeń (galeria)

Jaka dekompozycja problemu?

- po rozmiarze plecaka
- po zbiorze przedmiotów

$K(w, i)$ – maksymalny łup osiągalny przy pomocy plecaka o pojemności w i przedmiotów $0, \dots, i$

Problem plecakowy – bez powtórzeń (galeria)

Jaka dekompozycja problemu?

- po rozmiarze plecaka
- po zbiorze przedmiotów

$K(w, i)$ – maksymalny łup osiągalny przy pomocy plecaka o pojemności w i przedmiotów $0, \dots, i$

$$K(w, i) = \max \{K(w, i - 1), K(w - w_i, i - 1) + v_i\}$$

Druga wartość jest brana pod uwagę wtw. gdy $w_i \leq w$.

Problem plecakowy – bez powtórzeń (galeria)

Jaka dekompozycja problemu?

- po rozmiarze plecaka
- po zbiorze przedmiotów

$K(w, i)$ – maksymalny łup osiągalny przy pomocy plecaka o pojemności w i przedmiotów $0, \dots, i$

$$K(w, i) = \max \{K(w, i - 1), K(w - w_i, i - 1) + v_i\}$$

Druga wartość jest brana pod uwagę wtw. gdy $w_i \leq w$.

Algorytm wypełnia dwuwymiarową tablicę.

Uliniowanie sekwencji

Para sekwencji DNA

ACACACTA
AGCACACA

Uliniowanie sekwencji

Wstawienie odstępów, tak aby zmaksymalizować jakość uliniowania mierzoną podobieństwem aminokwasów i ilością odstępów.

A-CACACTA
AGCACAC-A

Uliniowanie sekwencji c.d.

Miara jakości uliniowania

$$w : \Sigma \cup \{-\} \times \Sigma \cup \{-\} \rightarrow \mathbb{R}$$

Na przykład:

$$w(a, b) = \begin{cases} 2 & a = b \\ 0 & a = - \text{ lub } b = - \\ -1 & \text{w p.p.} \end{cases}$$

Algorytm Smitha-Watermana

$$S_1 = a_1 a_2 \dots a_n$$

$$S_2 = b_1 b_2 \dots b_m$$

$H(i, j)$ – miara najlepszego uliniowania sekwencji $a_1 a_2 \dots a_i, b_1 b_2 \dots b_j$

Definicja rekurencyjna

$$H(i, 0) = \sum_{k=1}^i w(a_k, -), \quad 0 \leq i \leq m$$

$$H(0, j) = \sum_{k=1}^j w(-, b_k), \quad 0 \leq j \leq n$$

$$H(i, j) = \max \left\{ \begin{array}{ll} H(i-1, j-1) + w(a_i, b_j) & \text{dopasowanie} \\ H(i-1, j) + w(a_i, -) & \text{delecja} \\ H(i, j-1) + w(-, b_j) & \text{insercja} \end{array} \right\}, \quad 1 \leq i \leq$$

$$m, 1 \leq j \leq n$$

Przykład

$$H = \begin{pmatrix} - & - & A & C & A & C & A & C & T & A \\ - & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ A & 0 & 2 & 1 & 2 & 1 & 2 & 1 & 0 & 2 \\ G & 0 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 0 & 1 \\ C & 0 & 0 & 3 & 2 & 3 & 2 & 3 & 2 & 1 \\ A & 0 & 2 & 2 & 5 & 4 & 5 & 4 & 3 & 4 \\ C & 0 & 1 & 4 & 4 & 7 & 6 & 7 & 6 & 5 \\ A & 0 & 2 & 3 & 6 & 6 & 9 & 8 & 7 & 8 \\ C & 0 & 1 & 4 & 5 & 8 & 8 & 11 & 10 & 9 \\ A & 0 & 2 & 3 & 6 & 7 & 10 & 10 & 10 & 12 \end{pmatrix}$$

Jak wybierać podproblemy?

Kilka standardowych podejść

- 1 Wejście postaci $x_0, x_1, \dots, x_n$ – podproblemy postaci $x_0, x_1, \dots, x_i$
- 2 Wejście postaci $x_0, x_1, \dots, x_n$ i $y_0, y_1, \dots, y_m$ – podproblemy postaci $x_0, x_1, \dots, x_i$ i $y_0, y_1, \dots, y_j$
- 3 Wejście postaci $x_0, x_1, \dots, x_n$ – podproblemy postaci $x_i, x_{i+1}, \dots, x_j$
- 4 Wejście postaci drzewa (ukorzonego) – podproblemy postaci ukorzenionych poddrzew

Zadanie 1

Zaimplementuj znajdowanie maksymalnego rosnącego podciągu.

Zadanie 2, 3 – problem plecakowy

Zaimplementuj algorytm rozwiązujący problem plecakowy w wariacji z powtórzeniami i bez.

Zadanie 3 – Smith-Waterman

Napisz program obliczający optymalne globalne uliniowanie podanych sekwencji.

[http://bioexploratorium.pl/wiki/Wstę_p_do_programowania_2013z](http://bioexploratorium.pl/wiki/Wst%C4%99p_do_programowania_2013z)